

Haberler

Lizbon'daki AB Uyuşturucu Ajansından

AVRUPA UYUşTURUCU RAPORU 2022: ÖNE ÇIKANLAR

Uyuşturucu tedariki ve kullanımı, COVID-19 salgınıyla kesintiye uğradıktan sonra tekrar eski seviyelere çıktı

(14.06.2022, LISBON **EMBARGO 11.00 CET/10.00 Lisbon**) Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi (EMCDDA), *Avrupa Uyuşturucu Raporu 2022: Eğilimler ve Gelişmeler* raporunda uyuşturucu tedariki ve kullanımının COVID-19 salgınıyla kesintiye uğramasının ardından hızlı bir şekilde eski seviyelerine gelmesini günümüzün sorunlarından biri olarak vurgulamıştır ⁽¹⁾. Uzun dönem eğilimleri ve yeni ortaya çıkan tehditleri inceleyen rapor, son zamanlarda Avrupa'daki uyuşturucu durumunu özetlemektedir. Uluslararası durumun yeni zorluklar yarattığı bir dönemde rapor, süregelen küresel olayların gelecekte Avrupa'nın uyuşturucu sorununa ilişkin dinamikleri nasıl etkileyebileceğine de değinmektedir.

Yıllık inceleme, Avrupa'nın uyuşturucu sorununun nasıl evrilmeyi sürdürdüğünü ve inovasyonun uyuşturucu piyasasını nasıl yönlendirdiğini açıklamaktadır. Uyuşturucu ulaşılabilirliği, AB ülkeleri genelinde hâlâ yüksek seviyelerdedir (kokain gibi bazı maddelerin ulaşılabilirliği pandemi öncesi seviyeleri aşmaktadır) ve güçlü ve tehlikeli maddeler ortaya çıkmaya devam etmektedir. Rapor, kenevir ürünlerinin nasıl giderek daha çeşitli hale geldiğini ve Avrupa'da sentetik uyuşturucu üretiminin nasıl yükselişte olduğunu da ortaya koymaktadır.

Uyuşturucu kullanımı bakımından da pandemi öncesi düzeylere dönüldüğüne dair belirtiler mevcuttur. Atık su analizleri, 2020 ile 2021 yılları arasında bazı şehirlerde kokain, taş kokain, amfetamin ve metamfetamin kullanımının arttığını göstermektedir ⁽²⁾. Avrupa'da COVID-19 kısıtlamalarının gevşetilmesiyle beraber uyuşturucu bağımlılığı tedavisinin ve diğer hizmetlerin "her zamanki şekilde" devam ettiği ve bir yandan da sokağa çıkma kısıtlamaları döneminde kullanılan bazı yenilikçi uygulamaların (e-sağlık hizmetleri, telefonla tıp hizmetleri) sürdürüldüğü görülmektedir.

Avrupa İçişleri Komiseri, Ylva Johansson şunları dile getirmiştir: "AB'de sentetik uyuşturucu üretimindeki artışın devam etmesi, organize suç örgütlerinin halk sağlığını ve güvenliğini riske atarak yasa dışı uyuşturucu ticaretinden kâr sağlamada kararlı olduklarını göstermektedir. Avrupalı ve uluslararası suç şebekeleri arasındaki ortaklığın, Avrupa'da kokaini rekor düzeyde ulaşılabilir hale getirmesi ve endüstriyel ölçekli metamfetamin üretimini artırması bilhassa endişe yaratmaktadır. Bu durumla birlikte kullanımın ve ortaya çıkan zararların artması da olasıdır. AB ve Üye Devletler, AB'nin suç alanındaki önceliklerini ve uyuşturucu ve güvenlik stratejilerini esas alarak ortaya çıkan bu tehditlere karşı iř birliği yaparak mücadele etmeyi sürdürecektir."

EMCDDA Direktörü Alexis Goosdeel şunları eklemiştir: "Bu rapordan almamız gereken ders, üç kelimeyle özetlenebilir: *Her yer, Her şey, Herkes*. Yaygın kullanılan uyuşturuculara erişmek hiç bu kadar kolay olmamıştı ve güçlü yeni maddeler ortaya çıkmaya devam ediyor. Bugün, yasal ve yasa dışı maddeler arasındaki çizgi bulanıklaştığı için psikoaktif özelliklere sahip neredeyse her şey uyuşturucu olabilir. Uyuşturucu sorunları, günümüzde karşılaştığımız pek çok önemli sağlık sorununu ve sosyal zorlukları kötüleştirdiği için herkes bu sorunlardan doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecektir. Bu rapor, büyük küresel olayların, hayatımızın her alanına temas ettiği bir dönemde yayımlanmıştır. Mevcut eğilimleri ve yeni ortaya çıkan tehditleri analiz eden rapor, bu gelişmelerin gelecekte Avrupa'daki uyuşturucu sorununu nasıl etkileyebileceğini incelemektedir. Tepkilerimizi, ancak sorunun dengeli ve kanıta dayalı olarak anlaşılmasıyla temellendirmemiz durumunda uyuşturucu alanındaki karmaşık politik sorunları gerçek anlamda çözebileceğimize inanıyorum."

Tehlikeli yeni psikoaktif maddeler ortaya çıkmaya devam ediyor: Gündemdeki madde katinon

Avrupa'da her hafta başka bir yeni psikoaktif madde(NPS) ortaya çıkmaktadır. Bu durum halk sağlığı açısından zorluk yaratmaktadır. AB Erken Uyarı Sistemi(EWS) aracılığıyla 2021 yılında 52 yeni uyuşturucunun ortaya çıktığı bildirilmiştir. Böylece EMCDDA tarafından izlenen toplam NPS sayısı 880'e yükselmiştir. 2021'de 6 yeni sentetik opioid, 6 sentetik katinon ve 15 yeni sentetik kannabinoid ilk defa bildirilmiştir. Ağın 25. yıl dönümünü kutladığı bugün EWS'nin başarıları hakkında yeni bir rapor yayımlanmıştır (3).

2020 yılında Avrupa'da (27 AB ülkesi, Türkiye ve Norveç) toplam 6,9 ton olmak üzere rekor miktarda NPS ele geçirilmiştir (41.100 ele geçirme vakası). Ele geçirilen malzemelerin 3,3 ton, genelde yaygın uyarıcıların (ör. kokain, MDMA) yerine satılan sentetik katinonlardı. Çin'deki sentetik katinonlar denetlenmeye başladıktan sonra 2020 yılında Avrupa'ya toplu miktarda kaçakçılığı yapılan bu maddelerin büyük kısmı Hindistan'dan gelmiştir. Bu durum muhtemelen piyasanın yasal kontrollere ve tedarikteki kesintilere adapte olduğunu göstermektedir. EMCDDA 2021 sonunda 162 sentetik katinonu izlemeye almıştır. Bu, sentetik kannabinoidlerden (izlenen sayısı 224) sonra gözetim altındaki ikinci en büyük NPS kategorisidir. Avrupa'ya rekor miktarda sentetik katinon kaçakçılığı yapılması ve bunların zararlarına (ör. zehirlenme) ilişkin raporlar, yeni müdahaleleri gerekli kılmıştır. İki sentetik katinon(3-MMC ve 3-CMC) için 2021'de risk değerlendirmesi yapılmıştır ve Avrupa Komisyonu, bunların AB genelinde denetlenmesini önermiştir.

Esrar: Avrupa'nın en popüler yasa dışı uyuşturucusunda yeni gelişmeler

Esrar alanındaki gelişmeler, ülkelerin Avrupa'nın en yaygın tüketilen yasa dışı uyuşturucusuna müdahale yöntemleri açısından yeni zorluklar yaratmaktadır. Özütler ve yenilebilir türler (yüksek THC içerikli) ve CBD ürünleri (düşük THC içerikli) dâhil olmak üzere esrar ürünleri giderek çeşitlenmektedir. Kapsamı aşamalı olarak genişleyen politikalarla birlikte Avrupa'nın kenevire ilişkin politika ortamı da değişmektedir. Yasa dışı kenevir denetiminin yanı sıra artık politikalar, kenevirin tıbbi ve diğer amaçlar için kullanımını da.

2020 yılında kenevir reçinesinin ortalama THC içeriği, %21'lik bir oranla kubar esrarın neredeyse iki katıydı (%11). Bu da son yıllarda kubar esrarın genellikle daha yüksek etkiye sahip olduğu eğilimi tersine çevirmektedir. Çoğunlukla AB dışındaki reçine üreticilerinin, Avrupa'da üretilen kubar esrardan kaynaklanan rekabete karşılık verdiklerini ortaya koyan bu durum, piyasadaki yenilikleri yansıtmaktadır. Raporda sentetik kannabinoidlerle karıştırılarak son derece güçlü ve toksik hale getirilen yasa dışı kenevir ürünlerine ilişkin endişeler de vurgulanmıştır. Doğal kenevir ürünleri satın aldığını düşünen kullanıcılar, ürünün sentetik kannabinoid içerdiğinden ve daha büyük sağlık risklerine maruz kaldıklarından habersiz olabilir.

Avrupa'da artan uyuşturucu üretimine, kaçakçılığına ve ulaşılabilirliğine dair göstergeler

2020 yılında bazı büyük ölçekli kokain, metamfetamin ve katinon üretim tesisleri dâhil olmak üzere 350'nin üzerinde yasa dışı üretim laboratuvarı kapatılmıştır. Yapılan son analiz, Avrupa'da kokainin ulaşılabilirliğinin hâlâ yüksek seviyelerde olmasının beraberinde çeşitli sağlık tehditleri getirdiğini göstermektedir. 2020 yılında Avrupa'da rekor bir miktar olan 213 ton kokain ele geçirilmiş (2019'da 202 ton) ve 23 laboratuvar kapatılmıştır (2019'da 15) (4).

Amfetaminin ulaşılabilirliği yüksek seviyededir ve üstelik artmaya devam ediyor olabilir. AB Üye Devletlerinde 2020 yılında rekor bir miktar olan 21,2 ton ele geçirilmiş (2019'da 15,4 ton) ve 78 amfetamin laboratuvarı kapatılmıştır (2019'da 38). Rapor, Avrupa'da kapatılan orta ve büyük ölçekli metamfetamin üretim tesislerinin sayısının arttığına dikkat çekmektedir. Metamfetamin üretimi ve tedariki, Avrupa'da yakın zamanlarda değişim göstermiştir. Bu gelişme, metamfetaminin daha ulaşılabilir olma riskini ve daha fazla kullanıma potansiyelini ortaya çıkarmaktadır.

Kapatılan MDMA laboratuvarlarının sayısı (29) 2020 yılında nispeten sabit kalmıştır. Buna ek olarak 15 katinon üretim tesisi kapatılmış (2019'da 5) ve katinon üretiminde kullanılan 860 kg kimyasal prekürsör ele geçirilmiştir (2019'da 438 kg). Daha az yaygın olmalarına rağmen Avrupa'da 2020 yılında eroin, ketamin, GBL ve DMT üreten yasa dışı laboratuvarlar da kapatılmıştır.

Karanlık ağ uyuşturucu piyasalarının düşüşte olup olmadıkları bu raporda ele alınan kilit sorulardan biridir. Bu piyasalardaki faaliyetleri etkileyen bazı faktörler olduğu görülmektedir (ör.kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri, teslimat sorunları, dolandırıcılık). 2021 sonunda tahmini gelir, (2020'deki günlük 1 milyon EUR ile

kıyaslandığında) günlük 30.000 EUR'nun altına düşerek önemli ölçüde azalmıştır. Sosyal medya ve anlık mesajlaşma uygulamalarının daha güvenli ve kolay tedarik kaynağı olarak tercih edilmesi, bu alana müdahalede bulunulmasına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Tedavi ve zararı azaltma hizmetlerini artırmaya duyulan ihtiyaç

Bugün yayımlanan rapor, Avrupa'da uyuşturucu enjekte eden kişiler için tedavi ve zararı azaltma hizmetlerini artırmaya yönelik ihtiyacın altını çizmektedir. 2020 yılında yalnızca **Çekya, İspanya, Lüksemburg ve Norveç**, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) uyuşturucu enjekte eden kişi başına yıllık 200 şırınga temin edilmesi ve yüksek riskli opioid kullanıcılarının %40'ının opioid agonist tedavisine (OAT) yerleştirilmesine ilişkin 2020 hedeflerine ulaştıklarını bildirmiştir. AB'de 2020 yılında tahmini 1 milyon yüksek riskli opioid kullanıcısı ve 514.000 OAT danışanı vardı. Bu da genel tedavi kapsamının %50 olduğunu göstermektedir. Ancak ülkeler arasında büyük farklılıklar mevcuttur ve AB Üye Devletlerinin çoğunda tedavi hâlâ yetersiz düzeyde sunulmaktadır.

Enjeksiyonla uyuşturucu kullanımı; bulaşıcı hastalıklar, doz aşımı ve ölüm gibi ciddi sağlık sorunlarıyla ilişkilidir. Enjeksiyon yoluyla eroin kullanımı azalırken amfetamin, kokain, sentetik katinon, reçeteli opioid ve diğer ilaçlar dâhil olmak üzere daha geniş çaplı maddelerin enjekte edilmesi konusunda endişeler artmaktadır.

AB'de 2020 yılında yasa dışı uyuşturucunun aşırı dozda kullanımından kaynaklı ölüm sayısının 5.800 olduğu tahmin edilmektedir. Bu ölümlerin çoğu, genellikle yasa dışı opioidlerin, diğer yasa dışı uyuşturucuların, ilaçların ve alkolün birlikte kullanıldığı çoklu uyuşturucu toksisitesiyle ilişkilendirilmektedir⁽⁵⁾. Avrupa'da kokainin yüksek düzeyde ulaşılabilir olmasının yanı sıra raporlar, taş kokain kullanımının artabileceğine ve artık daha fazla şehirde ve ülkede savunmasız uyuşturucu kullanıcıları arasında görüldüğüne işaret etmektedir. Genellikle nefes yoluyla çekilen ancak enjekte de edilebilen taş kokain, çeşitli sağlık sorunları ve sosyal zararlar (ör. bulaşıcı hastalıklar ve şiddet) ile bağlantılıdır. Uzun vadeli eğilimler, 2020 yılında Avrupa'da tahmini 7.000 kişinin taş kokaine bağlı uyuşturucu tedavisine başladığını göstermektedir ki bu sayı 2016 yılındaki sayının üç katıdır.

Uluslararası durum: yeni zorluklar ve olası tehditler

Avrupa'daki uyuşturucu sorunları, uluslararası düzeyde yaşanan gelişmelerden etkilenebilir. Bugünkü rapor, **Afganistan ve Ukrayna'daki** en son gelişmeleri ve bunların uyuşturucu alanındaki olası sonuçlarını ele almaktadır. Bu olayların tam etkisini değerlendirmek için henüz çok erken olsa da politikaya ve müdahalelere bilgi sağlamak için durumun hedefe yönelik olarak takip edilmesi gerekecektir.

Taliban, 2022'de **Afganistan'da** yasa dışı uyuşturucuların üretimini, satışını ve ticaretini yasaklamış olsa da afyon yetiştiriciliğinin devam ettiği görülmektedir. Ülkenin mevcut finansal sorunları, uyuşturucudan elde edilen parayı daha önemli bir gelir kaynağı haline getirebilir, bu da Avrupa'ya yasa dışı eroin ticaretinin artmasına neden olabilir. Kilit sorulardan birisi, Avrupa'nın Afganistan'da üretilen metamfetamin için tüketici piyasası haline gelip gelmeyeceğidir. Günümüzde bu uyuşturucu, AB pazarına Avrupalı üreticiler tarafından tedarik edilmektedir. Ancak yakın zamanda **Afganistan'da** büyük ölçekli efedra bazlı metamfetamin üretimi de dikkat çekmiştir. Ayrıca bu uyuşturucu, yaygın olarak eroin kaçakçılığı yapılan güzergahlarda daha fazla ele geçirilmiştir.

Ukrayna'daki savaş Avrupa'daki uyuşturucu durumunu daha da belirsizleştirmektedir. Ukrayna'da uyuşturucu tedavisine erişebilen kişiler, AB'ye sığınmak isteyenlerin küçük bir oranını teşkil edecektir. Bu kişilerin, tedaviye ve hizmetlere kendi belirli ihtiyaçlarına ve dillerine göre uyarlanmış şekilde devam etmeleri gerekecektir. Daha genel açıdan, çatışmadan kaçan insanların ağır psikolojik stres yaşamaları ve bu durumun onları gelecekte maddeleri yanlış kullanma sorunları açısından daha savunmasız hale getirmesi olasıdır. Suçlular savunmasızlıklardan faydalandığı ve etkilenen bölgelerden uzak durduğu için savaş, yasa dışı ticaret yollarında değişikliklere neden olabilir.

EMCDDA Yönetim Kurulu Başkanı Franz Pietsch sözlerini şöyle sonlandırıyor: "Bugün yayımlanan rapor, bize Avrupa'nın uyuşturucu durumu ve bunun halk sağlığı ve güvenliği açısından sonuçları hakkında stratejik ve bütünsel bir özet sunuyor. Politika yapımcıların ve uyuşturucu alanında çalışan profesyonellerinin daha hazırlıklı olmalarına ve müdahalelerini iyileştirmelerine yardımcı olacak önemli bir kaynaktır. Bu hafta, yeni psikoaktif maddelere odaklanan AB Erken Uyarı Sistemi 25. yıl dönümünü kutluyor. Yeni uyuşturucular ortaya

çıkmaya devam ettikçe, ulusal erken uyarı sistemlerinin ve adli ve toksikolojik testlerin ortaya çıkan tehditleri daha iyi tespit etmede, bunlara müdahale etmede ve halk sağlığını korumada daha fazla desteğe ihtiyacı olacaktır.”

¹ *Avrupa Uyuşturucu Raporu 2022 (25 dilde)* — https://www.emcdda.europa.eu/edr2022_en

Raporu destekleyen ulusal veriler (2022 İstatistik Bülteni) — https://www.emcdda.europa.eu/data/stats2022_en

Rapor, 2020 ve mevcut olduğu durumlarda 2021 verilerine dayanarak 2021 sonuna kadar olan uyuşturucu durumunu açıklamaktadır.

² https://www.emcdda.europa.eu/news/2022/2/latest-wastewater-data-reveal-drug-taking-habits-75-european-cities_en

³ https://www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communication/update-eu-early-warning-system-2022_en

⁴ AB kokain ve metamfetamin piyasasına ilişkin en son analizler — https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en

⁵ Uyuşturucu sorunlarına müdahale konusunda EMCDDA mini kılavuzları—

https://www.emcdda.europa.eu/publications/health-and-social-responses-a-european-guide_en